

MALTA

**QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA**

**ONOR. IMHALLEF
MALLIA TONIO**

Seduta tat-12 ta' Dicembru, 2002

Citazzjoni Numru. 932/1988/1

**Joseph Said bhala Managing Director, ghan-nom u in
rappresentanza tas-socjeta' Intercontinental Services
Limited**

Vs

**Alfred Grima, Charles Grima, Victor Licari, Avuket
Dottor Victor A. Mercieca, LL.d., u il-Professor Joseph
A. Micallef u b'att ppresentat fis-6 ta' Frar, 2001 l-
avukati Anton u Peter ahwa Micallef assumew l-atti
tal- minflok il-Professor Joseph A. Micallef li miet
waqt il-mori tal-kawza**

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni ppresentata mill-atturi fit-13 ta' Settembru, 1988, li fiha wara li ppremettew illi fil-perijodu bejn il-31 ta' Lulju, 1984 u t-30 ta' Lulju, 1985, il-konvenut Alfred Grima kien ic-Chairman tas-socjeta' attrici u l-konvenuti l-ohra kienu diretturi tas-socjeta' attrici;

Kopja Informali ta' Sentenza

Ipremettew illi jirrizulta minn dokumenti ufficcjali li tul l-imsemmi perijodu, u segnatament fil-25 ta' Gunju, 1985, il-konvenut Alfred Grima bhala firmatarju tal-kumpanija attrici u ghan-nom tal-istess iffirma l-kuntratt li bih ittrasferixxa lil Dielja Co. Ltd. zewg imhazen f'Coal Wharf, Marsa, versu l-prezz komplessiv ta' LM45,000;

Ipremettew illi tali prezz ta' LM45,000 thallas minn Dielja Co. Ltd. fl-intier tieghu;

Ipremettew illi mill-kotba tas-socjeta' attrici jirrizuta li mirrikavat tal-imsemmi bejgh l-ammont ta' LM1,571 gie "*netted off*" *tramite "disposal of fixed assets"*, bla ebda dettalji jew spjegazzjoni relativa kwalsiasi.

Ipremettew illi il-Bord tad-diretturi attwali tas-socjeta' attrici, elett fil-kariga fit-30 ta' Lulju, 1986, u sussegwentement konfermat fl-istess kariga, ripetutament talab lill-konvenut Alfred Grima sabiex jaghti spjegazzjoni dettaljata dwar il-mod kif huwa iddispona mill-imsemmi ammont ta' LM1,575 stante li, kif premess, ma tezisti ebda spjegazzjoni gustifikata ta' tali somma fil-kotba u kontijiet tas-socjeta' attrici.

Ipremettew illi inoltre fid-29 ta' Settembru, 1986 il-konvenut Alfred Grima gie interpellat permezz ta' protest giudizzjarju sabiex '*inter alia*' jipproduci prova dokumentarja sodisfacenti dwar il-mod kif huwa iddispona mill-imsemmi ammont ta' LM1,575 a beneficcju tas-socjeta' attrici.

Ipremettew illi pero' b'kontro-protest prezentat fid-9 ta' Ottubru, 1986, il-konvenut Alfred Grima fil-waqt li qabel li z-zewg imhazen imsemmija f'dak il-Protest inbieghu ghas-somma ta' LM45,000 u li ttiehdet is-somma ta' LM1,575, naqas milli jaghti spjegazzjoni gustifikattiva tal-operat tieghu anzi iddikjara testwalment li ma ghandux ghalfejn jaghti ebda dettalji tal-operat tieghu ghaliex kull ma ghamel kien gie qabel approvat mill-membri l-ohra tal-Bord ta' dak iz-zmien – affarijiet li huma legalment insostenibili u fattwalment mhux pruvati u huma kontestati;

Ipremettew illi fid-19 ta' Gunju, 1987 l-istanti baghtu ittra ufficjali lill-konvenuti kollha biex jaghtu kont tal-operat taghhom dwar l-LM1,575 fuq indikati u r-risposti li nghataw huma dawk annessi (Dok. VL, AG, CG, VM,) izda avvolja ntqal mill-konvenut li thallsu fl-interess tas-socjeta' attrici hadd izda ma ta l-ebda dokument gustifikattiv jew spjegattiv u l-ebda dettall li jaghti xi spjegazzjoni dwar dan is-suppost pagament; u peress li l-istanti nomine mhumiex sodisfatti li dan is-suppost pagament ta' LM1,575 sar lil xi terz, u subordinatament, jekk sar, li dan il-pagament sar fl-interess tal-kumpanija attrici u/jew li kien lecit u li jidhol fl-awtorita' tal-kumpanija jew tal-Bord tad-Diretturi taghha; u peress li minn dokumentazzjoni relativa u mill-istess ammissjoni tal-konvenut Alfred Grima ma jirrizulta li kien hemm ebda sensal jew li sar xi pagament ta' ebda kummissjoni; u peress illi l-konvenuti kollha li kellhom x'jaqsmu ma din il-kwistjoni bhala diretturi, segretarju u/jew firmatarji ta' dokumenti bankarji f'isem il-kumpanija istanti huma solidalment obbligati lejn l-istanti biex jaghtu kont tal-operat taghhom u li jhallsu lill-istanti anke jekk hemm bzonn il-linea tad-danni, l-imsemmija LM1,575 li kienu flus tal-kumpanija istanti u li baqghet nieqsa minnhom; u peress li l-konvenuti kollha fil-kariga u mansjonijiet li kellhom fil-kumpanija attrici kienu obbligati li jagixxu bid-diligenza u attenzjoni kollha u fil-limiti tal-legalita' u awtorita' tal-kumpanija u fil-fatt naqsu milli jaqdu dawn id-doveri taghhom lejn il-kumpanija skond il-ligi, imhabba frodi u/jew negligenza u/jew kolpa skond il-ligi, kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Ipremettew illi bhala fatt l-imsemmi ammont LM1,575 ittiehed mill-fondi tas-socjeta' attrici u ghalhekk fic-cirkostanzi bl-ghemil jew nuqqas tal-konvenuti is-socjeta' attrici soffriet danni konsistenti fil-mankat inkass tas-somma ta' LM1,575 u fit-telf tal-imghax relattiv;

Ipremettew illi l-konvenuti huma responsabbli ghad-danni hekk sofferti mis-socjeta' attrici u dana in solidum bejniethom.

Talbu il-konvenuti ghaliex ghar-ragunijiet premissi:

1. M'ghandux jigi dikjarat u deciz minn din il-Qorti illi l-konvenuti kollha, jew min minnhom huma responsabbli, anke jekk hemm bzonn in linea ta' danni, lejn l-istanti nomine imhabba l-ghemil jew nuqqas taghhom bazat fuq frodi u/jew negligenza u/jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-doveri taghhom lejn il-kumpanija attrici ghas-somma ta' LM1,575 li kienet parti mill-prezz tal-bejgh ta' zewg imhazen f'Coal Wharf, Marsa, liema somma ta' LM1,575 ittiehdet mill-fondi tas-socjeta attrici minghajr raguni valida u/jew spjegazzjoni gustifikata;

2. M'ghandhiex din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuti, jew min minnhom, solidalment bejniethom, ihallsu lill-istanti nomine s-somma fuq indikata ta' LM1,575 bl-interessi tat-8% fis-sena mit-9 ta' Settembru, 1985, data meta ittiehdet mill-fondi tas-socjeta' attrici l-imsemmija somma, sad-data tal-pagament effettiv lill-istanti nomine – dana ukoll ghar-ragunijiet premissi;

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-Protest Giudizzjarju tal-29 ta' Settembru, 1986 u dawk tal-ittra ufficjali tad-19 ta' Gunju, 1987 kontra l-konvenuti li ghandhom jibqghu ingunti biex jidhru personalment ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Charles Grima li biha ecepixxa:

Illi t-talbiet attrici inkwantu diretti kontra l-eccipjent huma infondati fil-fatt u fid-dritt billi meta ittiehdet id-decizjoni koncernanti l-bejgh tal-fond in kwistjoni u il-persuni koncernati inghataw il-fakolta biex jikkonkludu in-negozju bil-prezz u taht dawk il-kundizzjonijiet stabbiliti, u cioe' fil-laqgha tal-Bord tad-Diretturi tat-13 ta' Frar, 1995, l-eccipjent ma kienx direttur tas-socjeta' attrici.

Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda inkwantu diretti kontra l-eccipjent.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Alfred Grima li biha eccepixxa:

1. Illi d-domandi attrici, in kwantu huma diretti kontra l-esponenti, ghandhom jigu rigettati bl-ispejjez stante illi dak kollu li sar rigward it-transazzjoni kummercjali, sar bl-approvazzjoni tal-Bord tad-Diretturi u sakemm ma jigix pruvat, mhux biss allegat, frodi da parte tad-diretturi, ebda Bord gdid ma jista' jerga' jissindika l-operat tal-Bord ta' qablu. L-operat tal-Bord tad-Diretturi kien diligenti, huma agixxew bl-attenzjoni kollha u fil-limiti tal-legalita' u awtorita' tal-kumpanija u ma naqqisux milli jaqdu dawk id-doveri taghom lejn il-kumpanija skond il-ligi;

2. Bla pregudizzju ghal premess, mhux minnu illi l-ammont ta' LM1,575, ittiehed mill-fondi tal-kumpanija u din, b'risultat, sofriet danni konsistenti fit-telf tal-istess somma u l-imghax relattiv. Din is-somma thallset fl-interess tas-socjeta', kif dehrilha li kien opportun li jsir f'dak il-mument, l-esponenti u kif kien awtorizzat kwindi ghalhekk is-socjeta' ma sofrietx danni.

3. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Professur Dottor Joseph A. Micallef li biha eccepixxa:

1. Illi preliminarjament din l-azzjoni qeghda tigi ezercitata ghan-nom tas-socjeta' mill-Managing Director u mhux mill-Bord li l-mensjonijiet tieghu huma affini ghal management u amministrazzjoni, u b'hekk m'ghandux locus standi ghall-azzjoni ta' responsabbilita' derivanti minn obligazzjoni debitament konkjuza mill-Bord tad-Diretturi;

2. Illi obligazzjoni approvati mill-Bord tad-Diretturi tista' tigi biss kontestata minn Bord tad-Diretturi iehor biss fuq agir ta' frodi. In difett li ma jagixxi hekk il-Bord il kawza ghandha tigi intavolata minn azzjonista tas-socjeta' fl-interess tal-*minority shareholders* u tal-kumpanija;

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Fil-meritu, illi m'hemm ebda agir ta' frodi jew negligenza jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-danni tal-Bord tad-Diretturi li approvaw il-bejgh ta' l-imhazen ta' Coal Wharf Marsa bil-prezz ta' mhux anqas minn erbghin elf lira Maltin (LM40,000) taht il-kondizzjonijiet li dehrlu c-Chairman;

4. Illi s-somma rekalamata bhala danni mill-attur minhabba frodi hija imhallsa bhala senserija jew kummissjoni mill-Managing Director fl-esekuzzjoni tal-kuntratt ta' bejgh u din id-decizjoni fil-konfront tas-socjeta mhux sindakabbli minn din il-Qorti hlief f'kaz ta' frodi li ma tezistix f'dan il-kaz;

5. Illi l-Bord tad-Diretturi ta' Intercontinental Services Limited kien awtorizza lic-Chairman bhala Managing Director biex jikkonkludi t-transazzjoni taht il-kondizzjonijiet xierqa lilu;

6. Illi jekk il-Bord tad-Diretturi deherlu li c-Chairman precedenti waqt li kien qieghed jagixxi ta' Managing Director ma hallasx dik is-somma ta' elf, hames mija u hamsa u sebghin lira Maltija (LM1,575) fis-servizzi ta' senserija jew kummissjoni lil terzi persuni kien imissu ghamillu azzjoni differenti lilu talli ma radtx lill-kumpannija dak li huwa ircieva ghaliha, u bla ebda mod ma jittfa' ombri koroh u frawdolenti fuq l-ghemil ta' l-eccipjenti biex joskurawh;

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri u salv u integru kull azzjoni ghad-danni spettanti lilu fuq l-allegat agir tieghu.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Dottor Victor Mercieca li biha eccepixxa:

Illi l-eccipjent ma ghamel ebda att frawdolenti jew negligenti fl-esekuzzjoni tad-dmirijiet tas-socjeta' attrici li setgha kkaguna d-danni pretizi mill-attur nomine;

Illi l-pretensjonijiet u allegazzjonijiet tal-attur nomine fil-konfrot tal-eccipjent huma kompletament infondati legalment peress li huwa la awtorizza u lanqas kien

Kopja Informali ta' Sentenza

infurmat dwar in-natura u inkass tas-somma ta' LM1,575 reklamata mis-socjeta' attrici;

Ghaldaqstant, it-talbiet attrici fil-konfront tal-eccipjent ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Victor Licari li biha eccepuxxa:

1. Illi d-domandi attrici kif dedotti kontra tieghu huma infondati kemm fil-fatt u fid-dritt u ghlhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

2. Illi meta saret it-transazzjoni tal-immobli imsemmija fic-citazzjoni il-Bord tad-Diretturi kien ifissa limitu sa kemm il-persuni inkarigati bil-bejgh, jigifieri Alfred Grima u Henry Micallef kellhom jasslu u gew awtorizzati ibieghu bis-somma ta' hamsa u erbghin elf lira (LM45,000), il-prezz li infatti gew mibjugha l-immobbli in kwistjoni;

3. Illi la f'din l-okkazzjoni u lanqas f'laqghat li saru wara li giet konkluza it-trattazzjoni ma gie imsemmi li thallset jew kellha tithallas senserija jew xi rigal iehor. Infatti meta certu Grech kiteb ghas-senserija Alfred Grima informa lill-membri tal-Bord li hadd ma kellu dritt ghal senserija;

4. Illi ghalhekk l-uniku persuna li jaf f'hix intnefget din is-somma hu Alfred Grima li ammetta mac-Chairman tal-Bord presenti li kien hadhom hu u ma ta ebda sodisfazzjon fejn marru.

Rat in-Nota tas-6 ta' Frar, 2001, li biha l-Avukati Antor u Peter ahwa Micallef assumew l-atti tal-kawza minflok il-Professor Joseph Micallef li miet fil-mori tal-kawza;

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet ulterjuri mressqa mill-Avukati Anton u Peter ahwa Micallef li biha eccepew :

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi, filwaqt li jtennu u jsostnu l-eccezzjonijiet gia eccepiti mill-konvenut, illum mejjet, l-Avukat Professur Joseph Micallef, il-ligi applikabbli dwar il-mertu ta' din il-kawza hija l-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali (Kap 168) u mhux l-Att Nru XXV 1995 dwar il-kumpaniji;

2. Illi, stante li l-eccepjenti qatt ma kienu diretturi jew ufficjali tas-socjeta'/socjetajiet attrici it-talbiet numru/i wahda (1) mhumiex sorretti mill-ligi fil-konfront ta' l-eccepjenti;

3. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-Dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet;

Rat il-verbal ta' din il-Qorti tat-3 ta' Mejju, 2002, li fih gie registrat li, f'dan l-istadju, din il-Qorti ghandha tidderimi l-ewwel eccezzjoni ulterjuri sollevata mill-konvenuti ahwa Micallef;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Rat in-Noti ta' sottomissjonijiet skambjati bejn il-konvenuti ahwa Micallef u l-atturi;

Semghet lill-Avukati tal-partijiet;

Rat li din il-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza fuq l-ewwel eccezzjoni ulterjuri tal-ahwa Micallef;

Ikkunsidrat;

Illi f'din il-kawza l-attur, fil-kwalita' tieghu ta' Managing Director tas-socjeta Intercontinental Services Limited, ressaq din l-istanza f'isem il-kumpanija kontra c-Chairman u d-Diretturi l-ohra tal-istess kumpanija, li biha qed jattribwilhom ghemil u/jew nuqqas bazat fuq frodi u/jew negligenza u/jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-doveri taghhom lejn l-imsemmija kumpanija, u dan meta, wara li l-kumpanija bieghet zewg imhazen f'Coal Wharf, Marsa, parti mis-somma tal-prezz, u precisament is-somma ta' LM1,575, "ittiehdet" mill-assi tal-kumpanija

minghajr spjegazzjoni jew gustifikazzjoni. L-attur qed jallega li peress li din is-somma intilfet mill-fondi tal-kumpanija, u dan b'tort tal-konvenuti, dawn l-istess konvenuti ghandhom ihallsu d-danni li sofriet il-kumpanija, ekwivalenti ghas-somma ta' LM1,575 u l-imghax relattiv.

Illi l-attur qed jilmenta fuq agir u/jew nuqqas li sehh fl-1985/1986, meta l-kumpanija bieghet zewg imhazen lis-socjeta' Dielja Company Limited bil-prezz ta' LM45,000. Dawn il-flus iddahlu fil-kotba tal-kumpanija, hlief ghas-somma ta' LM1,575 li, skond l-attur, gew '*netted off*' minghajr spjegazzjoni. L-attur qed jallega li c-Chairman u d-Diretturi tal-kumpanija konvenuti huma responsabbli ghal dan in-nuqqas peress li aggixew bi frodi, negligenza jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-doveri taghhom lejn il-kumpanija.

Illi mill-premess jidher car li l-attur qed jattakka agir tad-Diretturi li d-doveri taghhom hu regolat bil-ligi. Il-ligi li kienet tirregola d-drittijiet u obbligi tad-diretturi f'dak iz-zmien kienet l-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali (Kap 168), li fl-1995 giet sostitwita bl-Att dwar il-Kumpanniji (Att XXV tal-1995). L-attur qed jissottometti li l-ligi li ghandha tirregola l-ghemil tad-diretturi ghandha tkun il-ligi il-gdida li, b'mod komplessiv, dahlet biex tirregola dak kollu li ghandu x'jaqsam mal-kumpaniji u l-ufficjali taghhom; il-konvenuti ahwa Micallef qed jissottomettu, min naha l-ohra, li l-agir allegat sehh fiz-zmien li d-doveri tal-ufficcjali tal-kumpanija kien regolat bil-Kap 168 u jekk dawn ghandhom jinstabu responsabbli ta' xi nuqqas, dan ghandu jigi stabbilit fid-dawl tal-ligi vigenti dak iz-zmien u mhux fil-kuntest ta' ligijiet li ma kienux jezistu meta sehh l-allegat agir.

Illi jigi rilevt li l-ligi dwar il-Kumpaniji hija, ovvjament, ligi sostantiva u mhux wahda procedurali. Dan qed jinghad fid-dawl tal-posizzjoni li hadet l-Onorabbli Qorti tal-Appell li applikat l-emendi introdotti ghall-ligi tal-Procedura bl-Att XXIV tal-1995, liema emendi gew applikati ghall-kazijiet pendent u anke ghar-rikorsi li kienu gew introdotti qabel ma dahlu fis-sehh il-ligijiet il-godda ta' procedura (ara, per

ezempju, id-decizjoni moghtija mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fit-8 ta' Novembru, 1995, fil-kawza "Razzewi vs Mifsud Bonnici"). Din il-posizzjoni ittiehdet fid-dawl tal-principji li regoli ta' procedura huma invariabilment regoli ta' ordni pubbliku li ghandhom ikollhom effett u applikazzjoni immedjata u dan sakemm ma jkunx gie stabbilit b'mod iehor fl-istess ligi.

Il-principju li jirregola ligi sostantiva ghandu, minn naha l-ohra, jkun oppost. Peress li tali ligi jkollha l-iskop li tirregola l-agir tac-cittadini fil-konfront ta' xulxin jew fil-konfront ta' Awtorita' governattiva, din m'ghandhiex ikollha effett retroattiv, fis-sens li ma tistax tikkontrolla agir li jkun gia sehh meta saret il-ligi! Kull cittadin ghandu dritt jirregola l-agir u l-kuntratti tieghu a bazi tal-ligijiet vigenti u fis-sehh metta sehh dak l-agir u mhux prezunt li l-Legislatur sejjer, bil-ligi li saret illum, jirregola dak li sehh 'l bierah.

Ovvjament, il-Legislatur jista' fil-limiti tal-poteri tieghu, jittanta li jillegistla anke ghal dak li sehh fil-passat, pero, biex jaghmel dan, irid jaghmlu espressament, ghax bhala regola u in principju, ir-regoli ta' natura sostantiva huma meqjusa li l-effett taghhom ikun biss proattiv; dan in omagg ghall-principju Ruman li "*lex non habet oculos retro*".

Dan il-principju ghandu jghodd, partikolarment fejn tidhol responsabilita' ghad-danni. Persuna tista' tkun responsabbli ghad-danni jew minhabba agir bla qies, li tirrendilha, taht principju generali, responsabbli ghal kull hsara "li tigri bi htija tieghu" (artikolu 1031 tal-Kodici Civili), jew ghax ikun agir bi ksur ta' obbligu partikolari impost fuq dik il-persuna b'xi ligi specjali. Biex persuna, pero', tista' tinsab responsabbli ta' ksur ta' dover impost fuqha b'xi ligi specjali, dik il-ligi specjali trid tkun dahlet fis-sehh. Fi kliem iehor, dak l-obbligu jrid ikun impost, u persuna ma tistax tinsab responsabbli li naqset mid-doveri specjali taghha, meta dawk id-doveri ma kienux gew stabbiliti meta sehh l-allegat nuqqas!

Din il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza tal-Onorabli Qorti tal-Appell fil-kawza "Cassar Torreggiani vs Gatt" deciza fit-12 ta' Meju, 1950, fejn fuq l-iskorta ta' Clementini gie osservat li "*Il principio che le legge non hanno effetto retroattivo non e un principio particolare e proprio solamente delle legge civili, ma e' un principio universale comune alle leggi tutte di qualunque ordine siano. Esso e' uno di quei principii di ragione naturale che non hanno mestieri di essere espressamente sanciti per aver forza.*"

Fil-kawza "Baldacchino vs Caruana Demajo" deciza ukoll mill-Onorabli Qorti tal-Appell fis-26 ta' Frar, 1954, intqal li hija regola generali ta' dritt illi, fl-assenza ta' provvedimenti espress fil-ligi, kull ligi, hlief dik li tolqot il-procedura, m'ghandhiex ikollha effett retroattiv, u saret riferenza ghal *Maxwell's Interpretation of Statutes*, pag. 213, fejn din il-veduta kienet mizmuma.

It-teorija ta' Ferdinand Lasalle u ta' Gabba, li, ta' l-ewwel, ippropona, u tat-tieni zviluppa dik ta' dritt akkwesit, hija, imbaghad, bhala teorja, l-aktar segwita. Fil-qosor, ta' l-ewwel hareg bl-idea li l-ligijiet li jaffetwaw il-konsegwenzi ta' att ta' volonta tal-persuni ma jistghu qatt ikunu retroattivi. Skond dan il-gurist, jekk individwu jagixxi jew jaghmel att bil-libera volonta' tieghu, il-konsegwenzi ta' dak l-att ghandhom ikunu governati bil-ligi fis-sehh meta sar l-att. Gabba, fl-istadju tieghu, "*Della retroattivita' delle Leggi*", ikompli fuq dan il-principju, u jghid:

"E' acquistato ogni diritto che:

(a) e' conseguenza di un fatto idoneo a produrlo, in virtu' della legge del tempo in cui il fatto venne compiuto, benché l'occasione di farlo volere non sia presentato prima dell'attuazione di una legge nuova intorno al medesimo, e che

(b) a termini della legge sotto l'impero della quale accade il fatto da cui trae origine, entro' immediatamente a fare parte del patrimonio di chi li ha acquistata."

Minn dan is-segwi li jekk, meta sehħ l-att jew in-nuqqas in kwistjoni, ma kien hemm ebda ligi jew principju ta' dritt li ticcensura dak l-agir, hu ghandu jkun meqjus li agixxa validament, u dan id-dritt hekk meqjuz ma jistax jigi ppregudikat bil-ligi sussegwenti li ticcensura dak l-agir in kwistjoni.

Fil-kaz in kwistjoni, l-agir jew in-nuqqas ta' agir da parti tal-konvenuti, sehħ fi zmien determinat u l-konsegwenzi ta' dak l-agir jew nuqqas gie regolat bil-ligi dak iz-zmien *in vigore*, il-Kap. 168. Hi x'inh i l-konsegwenza ta' l-agir imputat lill-konvenuti, dahal dak iz-zmien fil-“patrimonju” tal-konvenuti, u dak il-“patrimonju” ma jistax jigi ppregudikat b'ligi li saret wara. L-agir jew in-nuqqas tieghu issa hu “*fait accompli*” għall-partijiet u, kwindi, ghandu jigi ezaminat fil-kuntest tal-ligi applikabbli dak iz-zmien.

Hu veru li l-Artikolu 428(4) tal-Att dwar il-Kumpaniji, jghid li b'effett mill-1 ta' Marzu, 1998, id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att ghandhom japplikaw għall-socjetajiet kummercjali ffurmati u registrati taht l-Ordinanza, izda l'effett ta' dak l-artikolu transitorju ma kienx biex ibiddel l-effett ta' dak li sehħ qabel ma dahlet in vigore din il-ligi, izda biex tirregola dak li jsir fil-futur, fis-sens li l-kumpaniji kellhom, fil-frattemp, jaghmlu dawk il-bidliet mehtiega sabiex, b'effett mill-1 ta' Marzu, 1998, ikunu konformi mal-ligi lgdida (ara Artikolu 428(9) u (10) ta' l-imsemmi Att). B'hekk illum, indipendentement minn dak provdut fil-*Memorandum* u l-*Articles of Association* ta' kumpanija, u indipendentement mill-fatt li dak li kien hemm provdut kien sancit bl-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali, huwa dan l-Att dwar il-Kumpaniji li jirregola kull kumpanija u l-ufficcjali taghha. Dan ma jfissirx li dak li sar fil-passat, u hu *fait accompli* jaqa' biex illum jigi skrutinat bil-ligi lgdida. Dak li kien legali qabel l-1 ta' Marzu, 1998, jista', jekk issir illum, ikun illegali taht l-Att dwar il-Kumpaniji; izda dak li lahaq sar qabel l-1 ta' Marzu, 1998, jekk kien legali, jibqa' hekk legali. Id-diretturi kellhom jirregolaw l-agir taghhom skond ir-regoli vigenti, u dak l-agir ma jistax jigi sindikat a bazi ta' doveri li dahlu fis-sehħ wara li sar l-operat taghhom.

Kopja Informali ta' Sentenza

Per konsegwenza, l'agir li qed jigi attackat mill-attur u li allegatament sehh fis-snin 1985/1986 ghandu jigi ezaminat u mistharreg fid-dawl tal-principji u ligijiet ezistenti dak iz-zmien.

Ghaldaqstant, ghal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti tiddetermina din l-istanza billi previa li tilqa' l-ewwel eccezzjoni ulterjuri tal-konvenuti Avukat Anton u Peter ahwa Micallef, tiddeciedi li l-ligi applikabbli ghall-meritu ta' din il-kawza hija l-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali (Kap. 168), u tiddiferixxi l-kawza ghall-kontinwazzjoni.

L-ispejjez ta' din id-decizjoni qed jigi riservat ghall-gudizzju finali.

IMHALLEF

D/REG